

DŮM EVROPSKÝCH DĚJIN – FAKTA A ČÍSLA

Tematická náplň: evropské dějiny převážně 19. a 20. století se zvláštním důrazem na evropskou integraci a s řadou retrospektivních pohledů a tematických odboček k procesům a událostem předchozích staletí

Datum otevření: 6. května 2017

Historické pojetí: Dům evropských dějin má zprostředkovat přehled evropských dějin z nadnárodní perspektivy a zachytit jejich rozmanitost i různé výklady a vnímání událostí. Přeje si přispět k pochopení evropských dějin i v širších světových souvislostech a podnítit diskusi o Evropě a o procesu evropské integrace. Stálá expozice je zaměřena na evropské dějiny 19. a 20. století a dějiny evropské integrace, které pojímá ze široké historické perspektivy, a představuje rozdílné i společné dějinné zkušenosti Evropanů.

Cíle: Dům evropských dějin usiluje o to, aby se stal přední institucí, která bude z nadnárodního hlediska prezentovat zásadní události utvářející náš kontinent. Výkladem historie z evropského pohledu propojuje a srovnává společné historické zkušenosti i jejich různé výklady. Klade si také za cíl podněcovat v celé Evropě výuku dějin z nadnárodní perspektivy.

Umístění: Eastmanova budova v Leopoldově parku uprostřed evropské čtvrti v Bruselu. Architektonická podoba a rozšíření budovy byly zadány mezinárodnímu konsorciu tvořenému ateliéry *Atelier d'architecture Chaix & Morel & associés* (Francie), *JSWD Architekten* (Německo) a *TPF* (Belgie). Konceptci stálé expozice zpracovala společnost *Acciona Producciones y Diseño* (Španělsko) a realizací byla pověřena společnost *Meyvaert Glass Engineering* (Belgie).

Jazyky: stálá expozice je k dispozici ve 24 jazycích a zbývajících nabídka pro návštěvníky je nejméně ve čtyřech jazycích.

Otvírací hodiny a vstupné: denně od 10:00 do 18:00, kromě pondělí, kdy je otevřeno od 13:00 do 18:00. Vstup zdarma. Zavřeno: 1. ledna, 1. května, 1. listopadu, 24., 25. a 31. prosince.

Služby pro návštěvníky: kavárna, obchod, konferenční sál, studovny.

Nabídka: stálá expozice s exponáty shromážděnými z asi 200 muzeí a sbírek z celé Evropy i jiných světadílků; dočasné výstavy; vzdělávací programy; různé akce pro místní i návštěvnickou veřejnost; publikace a široká škála informací online.

Cílové skupiny: všichni se zájmem o Evropu a její dějiny. Hlubší znalosti nejsou nutné. Pro určité cílové skupiny (mládež, rodiny a školy) jsou připraveny speciální informační materiály.

Výstavní prostory: 4 000 m² vyhrazeno pro stálou expozici, 500 m² pro dočasné výstavy.

Stálá expozice: evropské politické, hospodářské, sociální a kulturní dějiny jsou představeny chronologicky s tematickými odbočkami. Hlavní důraz je kladen na evropské dějiny 19. a 20. století, které jsou doplněny o retrospektivní exkurzy do procesů a událostí dřívějších staletí, které významně ovlivnily vývoj našeho kontinentu. Zvláštní pozornost je věnována dějinám evropské integrace.

Dočasné výstavy: Dům Evropský dějin také připravuje roční dočasné výstavy, které hlouběji nebo šířeji pojednávají o tématech a obdobích, jimž se věnuje stálá expozice. Tato koncepce umožňuje pořádat různé typy výstav s rozmanitou tematikou, které jsou zpracovány inovačním a atraktivním způsobem pro různé cílové publikum. Dočasné výstavy jsou, stejně jako stálá expozice, zpracovány interdisciplinárně z nadnárodní perspektivy.

Návštěvnický okruh: návštěvníci si mohou expozici o evropských dějinách prohlédnout vlastním tempem a dle svých možností. Tématům, která je budou obzvláště zajímat, se mohou věnovat důkladněji. Expozice byla sestavena s využitím co nejširší škály moderních muzeologických nástrojů a metod – například prezentace tvořená více vrstvami umožňuje návštěvníkům s různou úrovní vědomostí absolvovat prohlídky v individuálním tempu. Zážitek návštěvníků obohatí proměnlivá atmosféra jednotlivých částí expozice, variabilní prostorové uspořádání a různé rozmístění exponátů a interaktivních činností. Jednotlivá témata expozice jsou propojena společnými prvky, jako jsou např. orientační sloupky.

Náklady: přibližně na 55,4 milionu EUR. Zahrnují přestavbu, rozšíření a renovaci budovy, vytvoření a instalaci stálé expozice a první dočasnou výstavu včetně počátku budování muzejní sbírky.

Tvůrci: obsah výstavy vytvořil interdisciplinární projektový tým složený z akademických pracovníků (historiků, muzeologů, pedagogů a státních úředníků z 18 členských států). Další interdisciplinární tým dohlížel na architektonickou a infrastrukturní stránku všech stavebních a realizačních prací.

Financování: náklady na realizaci projektu nesl Evropský parlament.

Řídící orgány: na projekt dohlíží dozorčí rada a jeho poradním orgánem je akademický výbor.

Dozorčí rada: provádí dohled a přijímá rozhodnutí v základních otázkách souvisejících s projektem. V čele rady stojí bývalý předseda Evropského parlamentu dr. Hans-Gert Pöttering.

Akademický výbor: předsedá mu historik prof. dr. Oliver Rathkolb a jeho členy jsou univerzitní profesori a odborníci ze světoznámých muzeí. Poskytuje poradenství akademickému projektovému týmu Domu evropských dějin v historických a muzeologických otázkách.

Otázky a odpovědi k projektu

Proč mít Dům evropských dějin?

Desetiletý trvající proces, během něhož se vytvářela Evropská unie, má hluboký dopad na to, jak evropské země fungují a spolupracují. Žádné muzeum ale tento proces nezasadilo do širšího historického kontextu, který by propojil i vzájemně konfrontoval rozdílné zkušenosti jednotlivých evropských zemí a národů.

Lidé, kteří zažili tragédie 20. století a stáli u zrodu myšlenky evropské integrace, dnes již mnoho není. Je proto načas srozumitelnou formou přiblížit vývoj evropské integrace širší veřejnosti a vysvětlit i její nejdůležitější historické momenty, pohnutky a cíle, aby příští generace chápaly, kdy, jak a proč dnešní Unie vznikla. V době krize je obzvláště důležité pěstovat a tříbit povědomí o kulturním dědictví a mít na paměti, že mírovou spoluprací nelze považovat za samozřejmost.

Evropský parlament proto zřídil Dům evropských dějin, který občanům umožní zamyslet se nad tímto historickým procesem a jeho významem pro současnost. Parlament věří, že se toto muzeum může stát diskusním prostorem a umožní pochopit současné události na základě jejich historických kořenů a ve světle historické zkušenosti.

Co je posláním Domu evropských dějin?

Dům evropských dějin je místem, které se lidé bez ohledu na věk a původ mohou dozvídat více o evropské historii a společně o ní přemýšlet a diskutovat. Naším hlavním cílem je přispívat k lepšímu porozumění mnohotvárné evropské historie, podněcovat sdílení myšlenek a zpochybňovat zaběhané stereotypy.

Naše muzeum představuje evropské dějinné události tak, aby si návštěvník uvědomil množství možných perspektiv a výkladů. Uchovává jak vzpomínky, které nás spojují, tak i ty, které nás mohou rozdělovat. Ve

svých sbírkách má exponáty, které dokumentují historii evropské integrace a její základy. Dům evropských dějin je sice projektem Evropského parlamentu a patří k jeho návštěvnickému programu, ale z odborného hlediska je na něm nezávislý.

Naše sbírky tvořené exponáty z různých zemí, výstavy a programy nabízejí nečekané a inspirativní zážitky. Osvětovou činností a navazováním partnerských vztahů s jinými institucemi se snažíme v diskusi, prezentaci a výuce posílit evropský rozměr dějin. Dům evropských dějin je místem setkávání a dialogu a jeho mnohohrstevný výklad minulosti nabízí klíč k pochopení otázek, které jsou relevantní pro dnešní Evropu.

Jakými zásadami se projekt řídí?

Od samého počátku byl projekt veden snahou přístupně a poutavě prohlubovat znalosti evropských dějin a povědomí o tom, jak rozdílné mohou být vzpomínky obyvatel z různých koutů Evropy. Nezbytným předpokladem byla akademická nezávislost a mezinárodní zastoupení v tomto projektu. Proto byl sestaven zvláštní tým historiků a muzeologů z celé Evropy. Vybraní odborníci sestavili expozici tak, aby vyváženě zprostředkovala evropské dějiny v jejich rozmanitosti i její různé výklady.

Za odbornou přesnost a správnost obsahové náplně expozice ručí poradní výbor na vysoké úrovni (akademický výbor) složený z mezinárodně uznávaných historiků a muzeologů.

Kde jej naleznete?

Dům evropských dějin sídlí v Eastmanově budově, která se nachází v Leopoldově parku blízko evropských institucí. Tento dům nechal v roce 1935 postavit americký podnikatel a vynálezce fotoaparátu Kodak George Eastman jako zubní kliniku pro chudé děti. Na přestavbu této budovy na výstavní prostory byla vypsaná architektonická soutěž, kterou vyhrála skupina tvořená architektonickými studií Chaix & Morel et Associés z Francie, JSWD Architekten z Německa a TPF z Belgie. Navrhla renovaci fasády, které měla zachovat původní vzhled budovy, ale i moderní přístavbu v původním dvoře a nové podlaží.

Jak projekt vznikl?

Projekt Domu evropských dějin inicioval tehdejší předseda Evropského parlamentu Hans-Gert Pöttering ve svém inauguračním projevu v roce 2007. V následujícím roce byl ustaven výbor renomovaných historiků a muzeologů z různých evropských zemí, který vypracoval první koncepční základ Domu evropských dějin. Odborníci jej pojali jako moderní výstavní, dokumentační a informační centrum, které bude odrážet nejnovější muzeologické trendy.

V lednu 2011 byl zahájen nábor členů do akademického projekčního týmu. Tento tým byl sestaven z odborníků z celé Evropy, kteří začali vytvářet vizi a poslání nového muzea a průvodní texty stálé expozice, zformulovali návštěvnickou politiku a koncepci dočasných výstav a získávání exponátů. V této práci mu byl nápomocen akademický výbor, který rovněž schválil konečný výsledek. Všechna zásadní rozhodnutí schvalovalo předsednictvo Parlamentu (tvořené předsedou a 14 místopředsedy).

Jaký příběh muzeum vypráví?

Stálá expozice se zaměřuje na hlavní fenomény a procesy, které v průběhu dějin utvářely moderní Evropu, a klade důraz na rozmanitost historických zkušeností, povědomí a výkladů, které se s těmito událostmi pojí.

Nevypráví tak dějiny jednotlivých evropských států a regionů, ale soustředí se na celoevropské fenomény. Akademický projektový tým zvolil tři kritéria: událost nebo myšlenka se musela zrodit v Evropě, rozšířila se v ní a je důležitá i v dnešní době. Na základě těchto kritérií pak projektový tým vybral šest základních okruhů s velkým počtem témat i podtémat. Místy se stálá expozice dotýká i fenoménů za hranicemi Evropské unie.

Přestože se evropské dějiny mohou jevit jako složité, různorodé a roztříštěné, mají celou řadu společných rysů a široce sdílených zkušeností. Smyslem stálé expozice je prezentace těchto společných jmenovatelů. Úvod expozice je věnován starověkému mýtu o Európe a býkovi a jeho měnícím se výkladům – důraz je kladen na klíčové prvky evropského dědictví, které utvářely základy Evropy a které nás ovlivňují dodnes.

Snaží se Dům evropských dějin vytvářet evropskou identitu?

„Identita“ patří k nejdiskutovanějším pojmům kulturních studií. Na toto téma bylo napsáno nesčetně knih a úvah a značný prostor mu věnovala i muzea. Neexistuje konsenzus o společné definici evropské identity. Tento pojem je příliš redukcující a statický, než aby mohl být použit jako základ expozice Domu evropských dějin. Pokud by totiž stavěl na předem vymezené evropské identitě, bránil by rozvinutí diskuse, zatímco jeho záměrem je pravý opak – má o této mimořádně zajímavé a aktuální otázce vyvolat širokou debatu. Dům evropských dějin nechce dávat konečné odpovědi, ale rozpoutat veřejnou diskusi o evropské paměti a vědomí.

Nahradí Dům evropských dějin národní dějiny?

Dům evropských dějin není prostým úhrnem národních dějin, a nesnaží se je ani nahradit. Funguje spíše jako rezervoár evropské paměti, v němž bude uložena pestrá škála rozmanitých a někdy si i vzájemně odporujících zkušeností a výkladů. Nepředstavuje uniformní, homogenní či oficiální výklad dějin, ale snaží se ke složité, mnohvrstevnaté a rozmanité historii zaujmout kritický přístup.

Kde náš příběh začíná?

Jádrem Domu evropských dějin je stálá expozice, která se soustřeďuje na evropské dějiny od 19. století až po současnost. Některé její části se dotýkají dávnější minulosti, někdy až starověku a středověku, aby vysvětlily zásadní charakteristické rysy evropské kultury a civilizace, a tak návštěvníkům umožnily lépe pochopit současnost.

Stálou expozici otevírá mýtus o Európe a býkovi, výklad o historických proměnách geografického chápání Evropy a zamyšlením nad tím, v čem spočívá evropské dědictví. Jádrem expozice jsou evropské dějiny 19. a 20. století, přičemž zvláštní důraz je kladen na dějiny evropské integrace.

